

Katalog doporučení

pro předškolní vzdělávání
pro město Vsetín

Katalog doporučení

pro předškolní vzdělávání
pro město Vsetín

Obsah

Úvod	7
Předmluva	8
Výchozí stav	9
Popis plánování	16
Karty potřeb a opatření	22
Systémová komunikace	23
Sběr dat	28
Spolupráce s rodiči a dětmi	31
Dodatečné vzdělávací příležitosti	42
Fundraising a projektové poradenství	49

Text: Pavel Kotrla, Marta Doubravová

Spolupracovali: Veronika Kamenická, Martin Kovalčík, Romana Tučková-Hahnová

Foto: archiv Diakonie Vsetín (Předškolní klub, Vsetín)

Grafická úprava: Jiří Novák

Úvod

Katalog doporučení pro předškolní vzdělávání pro město Vsetín je výstupem projektu „Pojďte do školky!“, který v letech 2013–2015 realizovala organizace Člověk v tísni, o.p.s. ve spolupráci s dalšími osmi partnerskými neziskovými organizacemi, mezi kterými byla i Diakonie ČCE – středisko Vsetín. Projekt probíhal v 16 městech (13 krajích) České republiky, konkrétně šlo o Bílinu, Brno, Frýdek Místek, Hradec Králové, Chomutov, Chrudim, Jihlavu, Kladno, Liberec, Olomouc, Plzeň, Rokycany, Sokolov, Tábor, Ústí nad Labem a Vsetín.

Cílem projektu byla podpora předškolního vzdělání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. Důraz byl přitom kladen na děti, které vyrůstají v naprosto nevyhovujících podmínkách ubytoven či sociálně vyloučených lokalit. Právě tyto děti nejčastěji vypadávají ze systému předškolní přípravy a přitom ji potřebují nejvíce. Bez ní vstupují na základní školu se značným hendikepem, stojí tak říkajíc na odlišné startovní čáře než jejich vrstevníci, a jejich šance na úspěch značně klesá. Kvalitní předškolní příprava může tento deficit vyrovnat a umožnit těmto dětem hladký nástup na základní školu.

Mezi klíčové aktivity projektu proto mimo jiné patřilo vytvoření a provoz nízkoprahových předškolních klubů. Tyto kluby jsou určeny pro děti ve věku od tří do sedmi let, které vyrůstají v prostředí sociálně vyloučených lokalit a které se do klasických mateřských škol z různých důvodů nedostanou. Další klíčovou aktivitou projektu byla podpora systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v předškolním vzdělávání. Po celé České republice proběhlo 120 kurzů, kterými prošlo na 2 500 pedagogů. Jejich záměrem bylo zvýšit kompetence pro práci s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami. Třetím cílem projektu „Pojďte do školky!“ pak byla podpora úzké spolupráce školy s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb. Záměrem této aktivity bylo vytvořit pro každé z měst do projektu zapojených lokální vzdělávací plán obsahující konkrétní návrhy, jejichž realizace v následujících letech bude napomáhat tomu, aby se předškolního vzdělávání účastnilo co nejvíce dětí, zejména z řad těch, které dosud z tohoto systému vypadávají. Katalog, který držíte v rukou, je výstupem této aktivity pro město Vsetín.

Předmluva

Žijeme ve společnosti, která má otevřené hranice. Možnost cestování a poznávání kultur jí není cizí. Člověk může na svých cestách poznat různé zvyky, tradice, kulturu i náboženství. Pokud chce poznat danou zemi co nejlépe, je potřeba se chovat dle pravidel a společenských norem dané země. Ta se mu odmění tím, že mu ukáže mnohdy i nečekaná zákoutí života lidí, kteří zde žijí.

Dospělý člověk má možnost cestovat a vyhodnocovat, srovnávat, jak se na různých kontinentech naší planety žije. Cestováním poznává svět. Naše malé děti začínají poznávat svět narozením. Prvním vstupem do instituce, která se nazývá mateřská škola, překračují pomyslné hranice svého známého území a vstupují na „cizí půdu“, kde potkávají nové tváře. Seznamují se s rituály, režimem, pravidly a navazují vztahy. V dnešním multikulturním světě začíná být zcela obvyklé, že se děti setkávají s dětmi jiné národnosti již v mateřské škole. Toto setkání je obohacením pro naše nejmenší, kteří si bez předsudků dokážou spolu hrát a intuitivně vnímat odlišnost a přijímat ji jako něco, co na světě existuje. Je to zkušenost těch nejmenších, kterou na svých cestách životem určitě zúročí.

Jak napsal známý americký spisovatel R. Fulghum: „Všechno, co opravdu potřebuju znát, jsem se naučil v mateřské školce“, jen potvrzuje důležitost integrace, inkluze dětí již v předškolním věku.

Simona Hlaváčová
(1. místostarostka Vsetína)

Výchozí stav

V rámci projektu „Pojďte do školky!“ byla zmapována situace ohledně předškolního vzdělávání ve městě Vsetín. Mapování situace probíhalo na začátku projektu v měsících srpnu a září 2013. Byly vedeny rozhovory s krajskou koordinátorkou pro národnostní menšiny, s místostarostou pro oblast školství, s vedoucí odboru školství a kultury, s vedoucí oddělení školství, s vedoucím Terénní sociální práce – organizační složky města Vsetín, s vedoucí služeb sociálně vyloučeným z Diakonie ČCE – středisko Vsetín a s pedagogickým pracovníkem mimoškolní přípravy Sidera z Charity Vsetín. Dále byly prostudovány dostupné strategické dokumenty města, které jsou uvedeny níže. Bylo také čerpáno z webových stránek jednotlivých vsetínských mateřských škol a města Vsetín.

Popis cílové skupiny

V městě Vsetín žije cca 27 000 obyvatel. Mezi ně patří skupina osob/rodin, které je možné označit jako osoby/rodiny sociálně vyloučené či sociálním vyloučením ohrožené. V případě Vsetína tuto skupinu tvoří především Romové¹. V současné době je odhadováno, že tato skupina čítá zhruba 600 osob (cca 110 nukleárních rodin). Jedná se o kvalifikovaný odhad terénních pracovníků. Ačkoli se může zdát, že vsetínští Romové jsou jednotný celek, není tomu tak. Komunita je rozdělena na několik skupin dle rodinných vztahů, životní úrovně, míry sociálního a prostorového vyloučení, vztahu k majoritě, dle míry pasivního či aktivního postoje k řešení své vlastní životní situace a ochoty převzít zodpovědnost za svůj život, a zejména míry integrace a „chuti integrovat se“.

¹ Zde tímto pojmem míníme osoby, které jsou za Romy označovány svým okolím a které se zpravidla samy za Romy považují. Pro dokreslení uvádíme, že při sčítání lidu v roce 2011 se k romské národnosti přihlásilo pouze 89 osob ze Vsetína.

Další, méně viditelnou a obtížně zmapovatelnou skupinu tvoří jednotlivé rodiny, které čelí kumulovaným sociálním problémům a vypadávají ze zorného pole úřadů a sociálních služeb. Do této skupiny mohou spadat také rodiny s dětmi, které často mění místo svého pobytu a aktuálně žijí ve Vsetíně. Ani kvalifikovaným odhadem není možné stanovit velikost této skupiny, ale konkrétní příklady ze zkušeností úředníků i neziskových organizačních dokumentují, že tato skupina existuje. V následujícím textu se zaměřujeme na popis situace v sociálně vyloučených lokalitách, které jsou lépe zmapované, ale je třeba brát na zřetel, že sociální vyloučení se týká i jiných obyvatel města Vsetín a na tyto všechny publikace a navrhovaná opatření cílí.

Charakteristika prostorového rozmístění cílové skupiny

Ve Vsetíně existují dvě lokality, které je možné označit jako sociálně a prostorově vyloučené. V těchto lokalitách žijí téměř bez výjimky Romové. Jde o tato místa:

- Poschlá – žije zde cca 180 osob
- Jiráskova 409 – žije zde cca 90 osob

Další skupina Romů žije rozptýleně mezi majoritou v lokalitách, které sice nejsou segregovány a prostorově jasně ohraničeny, lze však říci, že zde žijící Romové jsou na různém stupni sociálního vyloučení. Jedná se o:

- centrum města (Smetanova, Tyršova, Sušilova)
- Trávníky (zejména Jiráskova 1126)
- ostatní lokality (Nemocniční, Pod Pecníkem)

Na přelomu let 2011–2012 odcestovalo ze Vsetína přibližně 200 Romů do Velké Británie. V současné době se většina z nich (cca 120) již vrátila zpět. Lze předpokládat, že někteří další se budou ještě vracet. Také pozorujeme nový fenomén: některé rodiny opakovaně odjíždějí do Velké Británie, zde po určitou dobu pobývají a pak se opět vrací do České republiky. Tento životní styl velmi negativně ovlivňuje vzdělávání dětí na všech stupních.

Statistická data – charakteristika vsetínské romské komunity:

- cca 600 osob
- cca 10 % střední bez maturity
- cca 88 % základní
- cca 2 % neukončené základní
- nezaměstnanost cca 80–85 % praceschopných osob
- velmi nízká pracovní zkušenost – 70 % bez pracovní zkušenosti
- cca 85 % rodin „závislých“ na sociálním systému státu
- cca 80 % rodin je zadluženo tak, že dluh ohrožuje běžný chod domácnosti
- cca 98 % rodin bydlí v nájemním vztahu

Počet mateřských škol a popis jejich kapacity

Město Vsetín je, v souladu se zákonem 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), zřizovatelem devíti mateřských škol:

- Mateřská škola Vsetín, Trávníky 1218, kapacita 84 dětí, počet tříd: 3
- Mateřská škola Vsetín, Sychrov 96, kapacita 125 dětí, počet tříd: 5
- Mateřská škola Vsetín, Benátky 1175, kapacita 100 dětí, počet tříd: 4
- Mateřská škola Vsetín, Rokytnice 425, kapacita 135 dětí, počet tříd: 6
- Mateřská škola Vsetín, Luh I. Stará cesta 1832, kapacita 135 dětí, počet tříd: 5
- Mateřská škola Vsetín, Kobzáňova 1537, kapacita 125 dětí, počet tříd: 5
- Mateřská škola Vsetín, Ohrada 1879, příspěvková organizace, kapacita 75 dětí, počet tříd: 3
- Mateřská škola Vsetín, Na Kopečku 13, příspěvková organizace, kapacita 53 dětí, počet tříd: 2
- Mateřská škola Vsetín, Jasenka 757, příspěvková organizace, kapacita 53 dětí, počet tříd: 2

Ve školním roce 2013/2014 nebyla zcela naplněna kapacita mateřských škol – zůstalo 6 volných míst.

Dále jsou ve Vsetíně 2 soukromé MŠ:

- Soukromá MŠ ŠTĚPÁN, o.p.s., Slovenská 2012, kapacita 13 dětí
- Soukromá MŠ Kostka s.r.o., Pod Pecníkem 1666, kapacita 48 dětí, počet tříd: 2

Vedle těchto MŠ je zřizován Diakonii ČCE – středisko Vsetín předškolní klub Školička, kde v dopoledních hodinách probíhají programy pro předškolní děti a jejich rodiče ze sociálně znevýhodněného prostředí. Školička se nachází v sociálně vyloučené lokalitě Pochlá a její okamžitá kapacita je 10 dětí.

Reálný předpoklad počtu dětí ve věku předškolního vzdělávání je v současné době (pro školní rok 2013/2014) ve městě Vsetín zhruba 860 dětí

Počet dětí ve věku předškolního vzdělávání ve městě

Pětiletých dětí, které půjdou v dalším roce (2014) k zápisu k základnímu vzdělávání, je ve Vsetíně 299. Za poslední 2 roky bylo u zápisu mezi 270 a 280 dětmi. Ve školním roce 2012/2013 bylo v mateřských školách celkem zapsaných a docházejících 818 dětí, zpravidla ve věku 3–6 let. Reálný předpoklad počtu dětí ve věku předškolního vzdělávání byl pro školní rok 2013/2014 ve městě Vsetín cca 860 dětí.

Odbor školství a kultury

Odbor školství a kultury v oblasti samostatné působnosti zabezpečuje úkoly na úseku školství, kultury, sportu, cestovního ruchu a zahraničních kontaktů. U nemovitého majetku zajišťuje přípravu a realizaci investičních akcí, běžné údržby a opravy budov, které jsou ve správě odboru a ve správě příspěvkových organizací města. Dále v samostatné působnosti plní úkoly Rady města Vsetín a Zastupitelstva města Vsetín k příspěvkovým organizacím zřízeným městem Vsetín. Činnost příspěvkových organizací usměrňuje metodicky a organizačně.

Odbor školství a kultury organizuje porady vsetínských ředitelů MŠ a ZŠ, spolu se střediskem volného času Alcedo, a to třikrát ročně: na počátku kalendářního roku k otázce rozpočtů, před zahájením školního roku a na konci kalendářního roku. Operativně se scházejí ředitelky MŠ nebo ZŠ (např. k tématu zápisů do jednotlivých druhů škol či k jiným aktuálním problémům), 1× ročně se koná společná porada ředitelů všech MŠ, ZŠ, Alceda a Základní umělecké školy Karolinka v rámci působnosti obce III. stupně. Na organizaci této porady se spolupodílí krajský úřad.

Co se týče mechanismů, díky kterým dokáže město včas identifikovat dítě ohrožené budoucím školním neúspěchem, jedná se spíše o činnost sociálního odboru a neziskových organizací.

Co se týče mechanismů, díky kterým dokáže město včas identifikovat dítě ohrožené budoucím školním neúspěchem, jedná se spíše o činnost sociálního odboru, zejména oddělení sociálně právní ochrany dětí a neziskových organizací než odboru školství a kultury. Odbor školství a kultury a oddělení sociálně právní ochrany dětí si vyměňují zejména informace o dětech, které by se v aktuálním školním roce měly dostavit k zápisům do prvních tříd. Oddělení sociálně právní ochrany dětí však více spolupracuje s řediteli ZŠ, s neziskovými organizacemi (sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi), pedagogicko-psychologickou poradnou, rodinným a mateřským centrem na konkrétních případech ohrožených dětí. Oddělení sociálně právní ochrany dětí či jiná zainteresovaná instituce může iniciovat svolání multidisciplinárního týmu zaměřeného na pomoc konkrétnímu ohroženému dítěti. Snaha odboru školství a kultury a oddělení sociálně právní ochrany dětí je působit preventivně.

Strategické dokumenty a plánovací procesy ve městě

Ve městě Vsetín existuje **Koncepce rozvoje školství města Vsetín na období let 2012–2020**² (z roku 2012, zpracovatelé: Odbor školství a kultury, Místostarosta pro ob-

² Dostupné na <http://www.mestovsetin.cz/dokumenty-odbor-skolstvi-a-kultury/ds-1026/p1=6836..>

last školství), strategický dokument zabývající se oblastí vzdělávání. Tato koncepce se zabývá i vzděláváním v mateřských školách, ale tomuto tématu se věnuje spíše okrajově – větší pozornost dává správnému fungování školských zařízení (opravy, rekonstrukce, zvyšování kapacity, finance). Školní vzdělávací program je v režii mateřských a základních škol. Záleží na každé z nich, jaký školní vzdělávací program si vytvoří. Tento strategický dokument se také zabývá dětmi ze sociálně vyloučeného prostředí, zejména pak dětmi sociálně znevýhodněnými. A to konkrétně ve svém cíli č. 6 – Podporovat integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se směřováním k inkluzivnímu vzdělávání, kde se píše:

**Koncepce rozvoje školství města Vsetín na období let 2012–2020,
„Cíl č. 6 – Podporovat integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
se směřováním k inkluzivnímu vzdělávání“:**

- Podpora škol aplikujících inkluzivní pedagogiku – normativ na integrované žáky v rámci provozních prostředků.
- Spolupráce s krajskou pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickými centry ve Zlínském kraji a dalšími subjekty na integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (znevýhodnění, postižení).
- I nadále podporovat speciální třídy MŠ s logopedickou péčí a pro nápravu očních vad.
- I nadále zařazovat do rozpočtu vybraných MŠ finanční prostředky pro logopedickou péči.
- Pro vyšší stupeň integrace a inkluze využívat především školy – ZŠ Integra, ZŠ Luh a MŠ Kobzáňova.

„Problematicke školství se věnují i další starší dokumenty města jako **Koncepce rozvoje města Vsetín se zaměřením na využití prostředků strukturálních fondů 2007–2013** (z roku 2007) a **Strategický plán udržitelného rozvoje Vsetínska na roky 2011–2015** (z roku 2011). Tyto dokumenty řeší spíše fungování školských zařízení (opravy, rekonstrukce, financování apod.), než konkrétní cíle a postupy, jak vzdělávat např. sociálně vyloučené nebo sociálně znevýhodněné osoby.

Dále je rozpracována podrobná **Koncepce integrace sociálně vyloučených osob města Vsetín na období let 2012–2020**. Tento materiál byl vypracován zástupci Terénní sociální práce – organizační složka Města Vsetín a zástupci dílčí pracovní skupiny Etnické menšiny v rámci procesu komunitního plánování sociálních služeb. Tato koncepce se zabývá čtyřmi částmi:

- prevence/bezpečnost
- bydlení
- vzdělávání
- zaměstnanost

Část vzdělávání prošla procesem připomínkování ze strany různých organizací (odbor školství a kultury, zastupitelé města, krajský úřad, pedagogicko-psychologická poradna, neziskové organizace, ZŠ a MŠ Turkmenská) a stala se jedním z východisek pro formulaci možných opatření, která by přispěla ke zvýšení inkluzivního vzdělávání ve Vsetíně.

Demografický vývoj

Studie školství města Vsetín – prognóza vývoje počtu žáků základních škol (pořizovatel: Město Vsetín, zpracovatel: RNDr. Poledník Milan, květen 2011) předpokládala, že v letech 2011–13 bude počet dětí ve věku 2–5 let mírně stoupat, a to o cca 60 dětí. Do roku 2017 pak dojde k postupnému poklesu. Poptávka po kapacitách MŠ v posledních letech výrazně vzrostla, což souvisí se zvýšeným počtem narozených dětí. U města Vsetín je částečně redukována značnou migrací mladých rodin z města. I přes to počet dětí v MŠ po r. 2009 výrazně roste a je na hranici kapacitních možností. Město v budoucích letech neočekává žádný dramatický nárůst ani pokles počtu dětí této věkové skupiny.

Mateřské školy

Všechny děti mají ze zákona rovný přístup ke vzdělávání v MŠ. Zápisy do všech MŠ ve Vsetíně probíhají ve dvou stejných dnech. Město reagovalo na ombudsmanovo doporučení pro odstranění antidiskriminačních opatření tím, že doporučilo MŠ nastavit jednotná kritéria pro zápis dětí. To znamená, že už MŠ nemají v podmínkách pro výběr dítěte, např. že se dává přednost rodičům, kteří jsou zaměstnání apod., což zvýšilo šance sociálně znevýhodněných dětí na vzdělávání v MŠ. V současné době není ze strany města žádána možnost finanční podpory sociálně znevýhodněných rodin, např. na školné a stravné. MŠ spádové obvody nemají a to z důvodu nepovinné předškolní docházky. Všechny školy jsou otevřeny všem dětem bez jakéhokoliv rozdílu, jedna MŠ – MŠ Kobzáňova však prošla rekonstrukcí a je zaměřena na integraci dětí se zdravotním znevýhodněním.

Problémové body v oblasti předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněných rodin lze specifikovat jako:

- minimum dětí ze sociálně znevýhodněných rodin v MŠ
- strach těchto dětí a jejich rodičů z cizího, nového prostředí
- přípravná třída při MŠ a ZŠ Turkmenská (ZŠ praktická a speciální)
- MŠ a ZŠ Turkmenská je Romy vnímána jako „jejich“ škola
- ve vícečetných rodinách předškolák nenavštěvuje žádné předškolní zařízení, protože matka pečuje doma o mladší sourozence, a může se tedy postarat i o předškoláka, nevidí důvod, proč by dítě do MŠ mělo chodit
- platí se za stravné a školné (kromě posledního roku před nástupem do ZŠ)
- není povinnost chodit do MŠ
- nedostatečná definice pojmu „sociokulturní znevýhodnění“

Přípravné třídy a ZŠ praktická a speciální

V městě Vsetín je zřízena pouze jedna přípravná třída na ZŠ a MŠ Turkmenská (škola sdružuje ZŠ praktickou, ZŠ speciální a MŠ a ZŠ při nemocnici). Jedná se o přípravnou třídu při ZŠ speciální, která je určena pro děti, jež mají diagnostikováno, že jsou ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. ZŠ a MŠ Turkmenskou navštěvují v současné době převážně romské děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí a své vzdělávání po jejím absolvování ukončí. Jen malá část absolventů pokračuje v dalším vzdělávání na středních školách, ale většinou po několika týdnech toto studium vzdávají z důvodu nedostatečné přípravy na další studium získané na speciální škole, protože vědomosti získané na speciální škole nejsou pro návazné studium dostatečné. To má také negativní dopad na úspěšné zapojení na trhu práce.

Výhodou této školy je, že se specializuje na děti ze sociálně vyloučených lokalit a pedagogové s těmito dětmi umí pracovat. Rodiny ze sociálně vyloučených lokalit však k této škole daleko více inklinují a často chtějí, aby se jejich děti vzdělávaly zde. Rodiče ze sociálně vyloučených lokalit dávají své děti na ZŠ a MŠ Turkmenskou i proto, že tam mají už své sourozence. Tato škola se stává segregovanou a někteří rodiče z majoritní společnosti posílají své děti na speciální školy v okolních obcích. Mimo další aspekty (postoj ke vzdělání, nedostatečné domácí prostředí pro učení, nízká úroveň vzdělání rodičů apod.) tuto situaci podporuje i jediná přípravná třída ve Vsetíně na ZŠ praktické: děti i rodiče se adaptují na prostředí této školy a mnohdy chtějí pokračovat po absolvování přípravné třídy v dalším vzdělávání (ale ve své podstatě proti plánu opatření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výkonu rozsudku D H. proti ČR ze dne 27. 11. 2012, bod 6, který toto nedoporučuje) na té samé škole. Ředitelé jiných ZŠ zatím nechtějí organizovat přípravné třídy na svých školách – např. mají strach, že by děti do nich nenastoupily nebo by pravidelně nedocházely.

Popis plánování

Aktivita plánování a síťování projektu „Pojďte do školky!“ v červnu 2013 navázala na některé fungující plánovací procesy ve Vsetíně, současně si musela vytvořit vlastní prostor. Ve Vsetíně od roku 2007 probíhá proces komunitního plánování sociálních a návazných služeb. Jednou z pracovních skupin komunitního plánování je pracovní skupina Etnické menšiny, jejímž členem je i Diakonie ČCE – středisko Vsetín. Vedle problematiky sociálních služeb se tato skupina zabývá také tématem vzdělávání a zapojování dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí do hlavního vzdělávacího proudu, a to již od samotného počátku komunitního plánování.

Všechny komunitní plány tak v sobě obsahovaly cíle i konkrétní opatření podporující integraci v oblasti vzdělávání. Komunitní plán sociálních služeb byl a je oficiálním strategickým materiálem města Vsetín³. V době, kdy byl zahájen projekt „Pojďte do školky!“ (červenec 2013), platil druhý Komunitní plán sociálních služeb a péče Vsetínska⁴.

Také díky činnosti pracovní skupiny Etnické menšiny se podařilo během uplynulých let situaci ve vzdělávání výrazně změnit – procento dětí ze sociokulturně znevýhodněných rodin zapojených do hlavního vzdělávacího proudu se výrazně zvýšilo. V roce 2011 a 2012 se podíleli členové pracovní skupiny na zpracování Konceptce integrace sociálně vyloučených osob města Vsetín na období let 2012–2020 zahrnující i oblast vzdělávání. Tento materiál však není oficiálním strategickým dokumentem města Vsetín.

3 Viz: <http://www.mestovsetin.cz/socialni-oblast/ds-18835/p1=29606>

4 Dostupný z: http://www.mestovsetin.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=18676&id_dokumenty=507656

Druhým procesem, který probíhá v rámci města Vsetína a byl zásadní pro aktivitu plánování projektu „Pojďte do školky“, je tvorba a aktualizace Koncepce rozvoje školství města Vsetín na období let 2012–2020⁵. Tato činnost spadá do gesce odboru školství a kultury. V koncepci je věnována jedna kapitola problematice integrace žáků se specifickými vzdělávacími potřebami se směřováním k inkluzivnímu vzdělávání, ale z našeho pohledu je tato oblast zpracována nedostatečně.

První fáze (červenec–prosinec 2013): seznamovací fáze

Prvním úkolem, který bylo nezbytné splnit pro úspěšné zahájení procesu síťování a plánování, bylo seznámení se s aktuální situací a již existujícími dokumenty, zmapování problematiky, oslovení klíčových „hráčů“ na poli vzdělávání, představení projektu a navázání spolupráce s nimi. Východiskem pro práci se staly tři již existující dokumenty, o nichž byla řeč v předchozí kapitole: Komunitní plán sociálních služeb a péče Vsetínska na období 2011–2013, Koncepce integrace sociálně vyloučených osob města Vsetín na období let 2012–2020 a Koncepce rozvoje školství města Vsetína na období let 2012–2020. Postupně byly různými formami zjišťovány informace, které umožňovaly vytvořit si ucelený obrázek o problematice integrace ve vzdělávání ve městě Vsetíně.

Proběhly rozhovory s místostarostou města Vsetína, který měl v gesce oblast školství, s pracovníky odboru školství a kultury městského úřadu Vsetín, se zástupcem organizační složky Terénní sociální práce při odboru sociálních věcí městského úřadu Vsetín, se sociálními pracovníky Diakonie Vsetín a Charity Vsetín, s několika ředitelkami a pracovníci mateřských škol ve Vsetíně, ale i blízkém okolí, a s krajskou koordinátorkou pro národnostní menšiny. Osobní rozhovory byly doplněny informacemi z dotazníkového šetření mezi řediteli mateřských škol, informace se čerpaly také ve veřejně dostupných materiálech či formou dotazů směřovaných ke kompetentním osobám (např. pracovníci úřadu práce).

Prvním úkolem bylo seznámení se s aktuální situací a již existujícími dokumenty, zmapování problematiky, oslovení klíčových „hráčů“ na poli vzdělávání, představení projektu a navázání spolupráce.

Již zpracované materiály byly dobrým základem pro diskusi a vytvoření ucelené koncepce zaměřené nejen na integraci v oblasti předškolního vzdělávání, ale i v oblasti povinné školní docházky. Pracovníci Diakonie se setkali se vstřícnými postoji a ochotou spolupracovat. První pracovní verze materiálu s nastíněním problémů a možných způsobů řešení vycházela z aktuálně zjištěných informací o celkové situaci, z již existujících dokumentů, ale i ze zkušeností organizace. Současně byly do návrhů zapracovány první

5 Dostupné z: <http://www.mestovsetin.cz/skolstvi.asp?p1=6522>

podněty, které vyplynuly z poznatků projektových partnerů a jejichž realizace ve Vsetíně se jevila jako možná.

Záhy se však začaly objevovat nejrůznější překážky: někdy byl problém získat zpětnou vazbu ke konkrétnímu materiálu, i když byla ústně deklarována ochota materiál připomínkovat; návrhy byly vnímány jako návrhy nekompetentních partnerů; některé problémy i způsoby řešení byly vnímány jako dobré, ale jejich realizace by nebyla možná, protože nikdo k tomu nemá dostatečné kompetence. Nicméně ze všeho vzešly cenné podněty a připomínky, které byly do materiálu zapracovány.

Několik dětí nastoupilo v září 2013 do dvou mateřských škol a byla zahájena spolupráce mezi mateřskou školou a sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi.

Protože aktuálně probíhala příprava třetího komunitního plánu sociálních služeb a péče, představili pracovníci Diakonie Vsetín v listopadu 2013 projekt a jeho záměr na jednání pracovní skupiny Etnické menšiny. V tomto období došlo také k významné změně v oblasti zapojení dětí ze sociálně vyloučené lokality do předškolního vzdělávání. Několik dětí nastoupilo v září 2013 do dvou mateřských škol a byla zahájena spolupráce mezi mateřskou školou a sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi. Cílem spolupráce bylo poskytnout maximální podporu dětem, rodičům, ale i mateřské škole, aby děti do školky pravidelně docházely a mohly načerpat co nejvíce vědomostí, dovedností a schopností a byly dobře připraveny na školní docházku.

Výstupem první fáze plánování bylo zpracování case study mapující aktuální situaci a pracovní verze návrhů možných cílů a opatření v oblasti integrace ve vzdělávání.

Druhá fáze (leden–září 2014): zapojení do komunitního plánování

Druhá fáze plánování se nesla v duchu spolupráce na tvorbě nového komunitního plánu sociálních služeb. Bylo navázáno na dlouholetou tradici vsetínského komunitního plánování, kdy součástí komunitních plánů byly cíle a opatření k jejich naplnění zaměřená na podporu integrace dětí do hlavního vzdělávacího proudu.

Pracovníci Diakonie Vsetín si současně uvědomovali, že mají mimořádnou příležitost včlenit hlavní body z již zpracovaného materiálu do komunitního plánu, tedy oficiálního strategického dokumentu města. Dosavadní pracovní materiál, který již prošel určitým procesem připomínkování (včetně připomínkování a projednání s pracovníky odboru školství a kultury), byl přepracován do formátu a struktury komunitního plánu. Materiál byl projednán a připomínkovan v rámci pracovní skupiny komunitního plánování Etnické menšiny a byl touto skupinou schválen.

Protože se našla společná témata i s další skupinou komunitního plánování – skupinou Osoby se zdravotním postižením, byl ještě ke konzultaci a doplnění přizván zástupce této skupiny. Díky spolupráci byla některá opatření rozšířena a celé téma bylo přeneseno ze sekce Etnické menšiny do tzv. přesahových a společných cílů komunitního plánu.

Větší komplikace nastaly při projednávání návrhu komunitního plánu manažerským týmem, jehož se účastní manažeři jednotlivých pracovních skupin a zástupci města. Hrozilo, že celá oblast vzdělávání bude z komunitního plánu vyloučena s odvoláním, že touto problematikou se zabývá jiný strategický materiál města. Podařilo se však vyargumentovat, že navrhovaná opatření do komunitního plánu patří, přestože přesahují oblast sociálních služeb a péče. Manažerský tým celý návrh komunitního plánu schválil a výsledný dokument prošel rovněž veřejným připomínkovacím řízením. Nedošlo k žádným zásadním změnám v dokumentu.

V tomto období byla posilována spolupráce s mateřskými školami, které navštěvovaly děti ze sociálně vyloučené lokality, ale také byly navazovány kontakty s dalšími mateřskými školami. Děti z předškolního klubu a jejich rodiče navštívili několik mateřských škol a v září 2014 nastoupily do mateřských škol další děti. V rámci podpory dětem proběhly v jedné mateřské školce adaptační dny, kdy pracovnice předškolního klubu podporovala dítě, aby se snáze adaptovalo na školní prostředí. V tomto období se také naplno rozběhly kurzy pro pedagogy pořádané v rámci projektu „Pojďte do školky“, které posílily budované vztahy s pedagogy mateřských škol. Hlavním výstupem druhého období plánování bylo zpracování opatření na podporu inkluze v předškolním a základním vzdělávání do nového komunitního plánu Vsetínka.

Třetí fáze (říjen 2014–březen 2015): finalizace komunitního plánu a tvorba publikace

V měsíci říjnu probíhaly komunální volby a výsledky naznačovaly, že ve Vsetíně dojde k významným politickým změnám na radnici a že pravděpodobně dojde ke změnám i na postech místostarostů, kteří odpovídají za oblast sociální i oblast školství. To se také skutečně stalo. V procesu komunitního plánování se předpokládalo, že do konce roku 2014 dojde k oficiálnímu schválení nového, v pořadí již třetího komunitního plánu sociálních služeb a péče. Povolební vyjednávání o novém politickém uspořádání však trvala několik měsíců, noví reprezentanti města byli zvoleni v prosinci 2014 a komise byly jmenovány až v lednu 2015. Sociální komise schválila návrh komunitního plánu v únoru 2015 a v březnu 2015 byl dokument schválen i Zastupitelstvem města Vsetína.

Od konce září 2014 začali zaměstnanci vsetínské Diakonie pracovat na širším dokumentu pro závěrečnou publikaci projektu. Tento dokument měl v sobě zahrnovat jak návrhy, které se podařilo včlenit do komunitního plánu, tak další opatření a podněty, které vzejdou z multidisciplinární diskuse na kulatých stolech či ze zkušeností partnerů.

Od konce září do prosince 2014 proběhla tři jednání u kulatých stolů. Na jednotlivá setkání byli zváni zástupci institucí, u nichž existoval předpoklad, že by pro ně dané téma mohlo být aktuální a mohli by přinášet zajímavé podněty. Na prvním setkání se diskutovalo o tom, kdo je dítě, které je ohrožené školním neúspěchem. Druhý kulatý stůl se zaměřoval na pojmenování nástrojů podporujících zapojování dětí do hlavního vzdělávacího proudu, zejména pak na přechod z předškolního vzdělávání na základní školy. Na setkání u třetího kulatého stolu se jeho účastníci zabývali tématem nástrojů a opatření, která by mohla podpořit inkluzi dětí do mateřských škol.

Slabinou některých setkání byla také skutečnost, že se jich neúčastnili zástupci institucí či organizací, které mohou mít na řešení problémů zásadní vliv.

Při diskusích se její účastníci také několikrát dostali do slepé uličky, kdy jediný způsob řešení problému spatřovala skupina v systémových změnách, které však nelze na lokální úrovni příliš ovlivňovat. Slabinou některých setkání byla také skutečnost, že se jich neúčastnili zástupci institucí či organizací, které mohou mít na řešení problémů zásadní vliv, mohou hrát významnou roli při realizaci některých navrhovaných opatření nebo se jich případná opatření mohou citelně dotknout. Na konci ledna 2015 byly veškeré poznatky zpracovány do jednotné podoby návrhů potřeb a opatření, který naleznete v další části této publikace.

Hlavním výstupem této fáze plánování je ucelený dokument potřeb a návrhů opatření vedoucích k naplnění těchto potřeb, díky jednáním u kulatých stolů byly domluveny některé konkrétní kroky, které již byly uskutečněny (např. poukázání na problematiku inkluze dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí do většiny počtu MŠ na společné poradě ředitelů), a byly pojmenované konkrétní kroky, které je možné realizovat v krátké době (např. užší spolupráce MŠ se sociálně aktivizačními službami pro rodiny s dětmi a realizace adaptačních dnů v MŠ).

Čtvrtá fáze (duben–červen 2015) – co je před námi

Čtvrtou fází mají pracovníci Diakonie Vsetín v době vzniku tohoto textu teprve před sebou. Chtějí zrealizovat ještě dvě setkání u kulatého stolu. První setkání se zaměří na téma, které trápí všechny ředitele a ředitelky mateřských a základních škol, tedy téma „kde vzít peníze na to, abychom mohli naši práci dělat lépe, rozvíjet se, posilovat inkluzivní prvky ve vzdělávání“. Plánují, že tento kulatý stůl by měl být především informačním servisem a inspirací pro ředitelky a ředitele.

Druhý kulatý stůl bude závěrečným kulatým stolem pro všechny, kdo se účastnili předcházejících setkání či se jinak zapojili do projektu „Pojďte do školky!“. Budou zde před-

staveny výsledky společné práce – tedy publikace, které díky projektu vznikly, a následně vše zakončí ohlédnutí za celým projektem.

Projekt „Pojďte do školky!“ v červnu 2015 končí. Teprve teď však přichází ta nejdůležitější práce: udělat maximum pro to, aby naplánovaná opatření byla uvedena do reálného života. Na tuto fázi se pracovníci Diakonie Vsetín těší a doufají, že díky spolupráci s ostatními se podaří ve Vsetíně vytvořit ještě lepší podmínky pro to, aby se všechny děti mohly vzdělávat společně, dosahovat nejlepšího možného vzdělání a být tak dobře připraveny pro svůj další život.

Karty potřeb a opatření

Na následujících stránkách naleznete několik kapitol, které se skládají z tzv. „karet potřeb a opatření“. Karty vznikaly v průběhu realizace projektu „Pojďte do školky!“ pro potřebu tvorby konkrétních návrhů, jaké aktivity může v dalších letech město realizovat se záměrem zpřístupnit systém předškolního vzdělávání co největšímu počtu dětí. V první fázi plánování bylo určeno pět významných faktorů, které systém předškolního vzdělávání ovlivňují ve všech městech a obcích.

Pro přehlednost jednotlivých návrhů pro konkrétní města pak byl zvolen formát těchto karet potřeb, ve kterých jsou stručně u každého z pěti faktorů identifikovány základní potřeby, popsána současná situace ve městě a vize, čeho má být dosaženo. Na karty potřeb pak navazují karty popisující navrhovaná opatření, v nichž jsou navrhovány konkrétní činnosti vedoucí k určeným cílům, postupy, realizátoři aktivit.

Karty potřeb a opatření se věnují těmto pěti faktorům ovlivňujícím situaci v předškolním vzdělávání:

- **systémová komunikace** – věnuje se zapojení jednotlivých aktérů do komunikace a výměně informací
- **sběr dat** – navrhuje způsob, jak zjistit alespoň přibližný počet dětí, které vypadávají ze systému předškolní výchovy
- **spolupráce s rodiči a dětmi** – apeluje na zapojení rodičů, kteří tvoří důležitou součást předškolní výchovy
- **dodatečné vzdělávací příležitosti** – popisuje, jak je možné využívat dalších alternativních zařízení, která poskytují dětem předškolní přípravu v případě, že tyto děti nenavštěvují běžnou mateřskou školu či přípravnou třídu
- **fundraising a projektové poradenství** – věnuje se možnostem získávání finančních prostředků, které by bylo možné investovat do posílení předškolní výchovy

Všechna tato navrhovaná opatření, v této publikaci ve formě doporučení, by mohla do budoucna sloužit jako inspirace při snaze zapojit do předškolního vzdělávání i ty děti, které na něj v současnosti nedosáhnou.

Mnohá doporučení, s výjimkou „fundraisingu a projektového poradenství“, nejsou finančně náročná a vychází zejména z osobní aktivity místních významných aktérů (odbor školství, odbor sociálních věcí, vedení základních a mateřských škol, lokálních NNO, PPP, SVP apod.).

Systémová komunikace

Předškolní vzdělávání je důležitou prioritou pro celkový rozvoj osobnosti dítěte. Dle vývojové psychologie je věk dítěte mezi 3 až 6 rokem nejdůležitější etapou pro utváření postojů k dalšímu vzdělávání. Jedním z cílů projektu „Pojďte do školky“ je propojení různých stran z řad odborníků zabývajících se předškolním vzděláváním ve městě Vsetín a a nalezení efektivního způsobu spolupráce, který by nabídl co největšímu počtu dětí systematickou a dlouhodobou podporu v této oblasti. Jde tedy především o mapování počtu dětí, které propadávají systémem předškolního vzdělávání, dále o sjednocení informací v této problematice, nastavení vhodné a efektivní komunikace mezi rodiči, institucemi a jednotlivými odborníky a v neposlední řadě jde také o řešení potřeb MŠ a pedagogických pracovníků.

Děti se specifickými vzdělávacími potřebami jsou nejvíce ohroženy školním neúspěchem, proto je naší prioritou právě včasná péče a podpora při jejich vzdělávání a osobním rozvoji.

Potřeby

1. Systémová komunikace ohledně problematiky předškolního vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Zlepšení komunikace institucí mezi sebou o předškolním vzdělávání těchto dětí a nastavení pravidelné výměny informací.
2. Vznik platformy pro pravidelné setkávání skupiny zainteresovaných odborníků napříč resorty s cílem: diskuse spojujících témat, konsensus a domluva na způsobu řešení – pojmenování problémů, rozdělení kompetencí, stanovení úkolů.
3. Kooperace různých aktérů s cílem podpořit práci s rodinami a dětmi týkající se vstupu do mateřských škol (MŠ), sdílení dobré praxe.

Současný stav

Ve Vsetíně není vytvořena trvalá platforma pro systémovou komunikaci napříč odbory a institucemi, kterých se týká problematika vzdělávání dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí – odbor sociálních věcí, odbor školství a kultury (OŠaK), mateřské školy (MŠ), základní školy (ZŠ), pedagogicko-psychologická poradna (PPP), nestátní neziskové organizace (NNO) a další aktéři. Zatím se v rámci projektu „Pojďte do školky“ od září 2014 rozeběhly s jednotlivými aktéry jednání u kulatých stolů, jejichž iniciátorem je Diakonie ČCE – středisko Vsetín.

Cílový stav

Ve Vsetíně existuje funkční a trvalá platforma systémové komunikace mezi odbory, MŠ, ZŠ, NNO, PPP a dalšími aktéry, která se zabývá otázkou předškolního vzdělávání sociálně znevýhodněných dětí i po skončení projektu „Pojďte do školky“.

Akce pro zavedení

Určit místo setkání, frekvenci, moderátora práce skupiny, zapisovatele, vytvořit plán práce skupiny. Pojmenovat hlavní problémy, cíle, vytvoření strategie.

**Priorita,
termíny
harmonogram**

1. Vytvořit a udržet pravidelná setkávání mezíresortní skupiny odborníků.
2. Formulace opatření k řešení konkrétních aktuálních problémů a návrhů pro aktualizaci koncepce vzdělávání ve městě.

Jednotlivé tematické oblasti pro práci skupiny:

1. Návrhy na sběr informací o situaci – jak se budeme dozvídat o tom, co a kde se děje.
2. Návrhy podpůrných opatření v oblasti vzdělávání zaměřené na děti a jejich rodiny.
3. Šetření potřeb a bariér pro vzdělávání na straně rodičů sociálně znevýhodněných dětí.
4. Způsoby motivace k předškolnímu vzdělávání v rodinách sociálně znevýhodněných dětí.
5. Mapování – kolik je sociálně znevýhodněných rodin s dětmi v předškolním věku.

Setkávání pracovní skupiny cca 1× za 3 měsíce a dle aktuálních témat k řešení.

První setkání se uskutečnilo v září 2014 a dále dle harmonogramu, který si skupina stanovila.

Zorganizovat setkání u kulatého stolu a následně navázat s pravidelným setkáváním zainteresovaných odborníků napříč resorty

Cíle činnosti

Diskuse spojujících témat, konsensus na způsobech řešení, rozdělení úkolů a kompetencí. Navržení koncepce systematické a udržitelné podpory předškolního vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem. Společná práce na rozvoji školství ve Vsetíně s důrazem na posílení proinkluzivního vzdělávání ve městě.

Kroky k naplnění cíle

1. Oslovení klíčových aktérů pro vstup do skupiny.
2. Vymezení cílů, činnosti skupiny, pravidel pro společná setkávání, způsobů komunikace a předávání informací.
3. Aktivní účast zainteresovaných institucí na činnosti skupiny.
4. Efektivní vedení schůzek – dodržení naplánovaného programu a stanovených úkolů.
5. Vytvořit body k naplnění hlavních cílů pracovní skupiny.
6. Dodržení plnění úkolů, naplňování smyslu setkání.
7. Pravidelné hodnocení efektivity činnosti skupiny, řízení rizik.

Intervence k zajištění činnosti

Rezervace místnosti, včasné určení termínu, rozeslání pozvánek, vytvoření zápisu ze skupiny se zaznamenáním úkolů, kontrola plnění úkolů na začátku následujícího setkání. Sledování plnění stanovených činností.

Zahájení činnosti

První setkání se uskutečnilo v září 2014.

Harmonogram

Pravidelná setkávání skupiny cca 1× za 3 měsíce a dle aktuálních témat k řešení.

Za činnost zodpovídá

Moderátorem a organizátorem setkání je Diakonie ČCE – středisko Vsetín – rozesílá pozvánky, připravuje program, vytváří zápis, řídí jednání pracovní skupiny. Po skončení projektu v červenci 2015 navrhujeme, aby zodpovědnost za činnost a setkávání pracovní skupiny převzal OŠaK.

Na činnosti spolupracují	Zástupci OŠaK, odboru sociálních věcí – zejm. oddělení sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), zástupci MŠ a ZŠ, PPP, NNO a případně další relevantní aktéři.
Počty osob, kterých se opatření týká	Toto opatření se dotkne všech sociálně znevýhodněných dětí v předškolním věku (3–6 let) ve městě Vsetín, zejména těch, které nenavštěvují žádnou institucionalizovanou formu předškolního vzdělávání. Kvalifikovaný odhad počtu těchto dětí je 45.
Předpokládaný rozpočet	1. Zajištění místnosti pro setkání. 2. Zajištění občerstvení pro účastníky setkání.
Předpokládaná rizika	1. Ztráta motivace členů skupiny účastnit se setkání. 2. Četnost setkávání a dodržení stanoveného termínu – nemožnost účasti členů skupiny na jednání vzhledem k jiným pracovním povinnostem. 3. Neefektivní způsoby komunikace v rámci jednání skupiny, řízení setkání – problém udržení věcné úrovně debaty. 4. Malá důvěra mezi institucemi, neochota členů pracovní skupiny vzájemně kooperovat a sdílet informace.
Způsoby hodnocení efektivity	1. Daří se plnit stanovené cíle, z práce skupiny jsou konkrétní výstupy a naplánované kroky, jsou stanoveny konkrétní zodpovědnosti v daném čase. 2. Zadané úkoly jsou průběžně vyhodnocovány v rámci následujícího setkání. 3. Skupina se schází pravidelně a členové se schůzek účastní. 4. Členové skupiny jsou schopni navázat mezi sebou spolupráci a vzájemně kooperovat. 5. Skupina má podporu ze strany města Vsetín.

Sběr dat

Pokud dítě nenastoupí včas do předškolního vzdělávání, může ho to později limitovat při nástupu do první třídy ZŠ. Tato skutečnost má za následek jeho pomalé zapojení se do systému primárního vzdělávání a zároveň může vést k jeho vyčlenění z třídního kolektivu. Týká se to především dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Předškolní vzdělávání je důležitou prioritou pro celkový rozvoj osobnosti dítěte. Naším cílem je zejména zmapovat počty dětí, které se nedostanou do systému předškolního vzdělávání a nejsou tak připraveny na vstup do základní školy, dále zjistit důvody a vytvořit opatření, abychom těmto situacím v našem městě předcházeli.

Potřeby

Rozvoj systému včasné identifikace dětí ohrožených školním neúspěchem a včasné pomoci rodinám s těmito dětmi.

Současný stav

Existuje skupina dětí v předškolním věku (3–6 let) ze sociálně slabých či jinak ohrožených rodin, které nenavštěvují žádnou institucionalizovanou formu vzdělávání a v rodinách nečerpají dostatek podnětů pro komplexní rozvoj. U těchto dětí vzniká riziko, že nebudou dostatečně připraveny na zápisy do prvních tříd ZŠ a jsou ohroženy školní neúspěšností.

- V současné době pracuje OSPOD s dětmi, které má v evidenci, v době zápisů si OSPOD a OŠaK vyměňují informace o zápisech. OSPOD spolupracuje se sociálně aktivizačními službami pro rodiny a děti (SAS), PPP, rodinným a mateřským centrem. OSPOD či jiná zainteresovaná instituce může iniciovat svolání multidisciplinárního týmu zaměřeného na pomoc konkrétnímu ohroženému dítěti. Rodiny mohou čerpat podporu SAS.
- V rámci opatření dojde ke zkvalitnění tohoto systému s důrazem na včasné předávání informací mezi zainteresovanými institucemi s cílem včasné intervence v rodinách tak, aby se maximalizovala podpora zaměřená na integraci dětí do hlavního vzdělávacího proudu.

Cílový stav

Je vytvořen systém zjišťování, vyhodnocování a předávání informací mezi všemi zainteresovanými partnery: víme o dětech, které jsou potenciálně ohroženy v oblasti integrace do hlavního vzdělávacího proudu. Rodiny těchto dětí dostávají včas informace o možnostech zapojení do vzdělávacího systému, jsou motivovány k předškolní přípravě dětí. Víme, zda se rodiče s dětmi dostavili k zápisům na ZŠ, zda byly děti zapsány na ZŠ, resp. zda dostaly odklad školní docházky. Pokud dítě dostalo odklad školní docházky, případně pokud se rodiče s dítětem nedostavili k zápisu, rodina je motivována a dostává podporu, aby dítě navštěvovalo některou z forem institucionalizované předškolní přípravy resp., aby se včas dostavili k mimořádnému zápisu. Rodiny s ohroženými dětmi dostávají koordinovanou podporu od potřebných odborníků.

Funguje multidisciplinární skupina, kde si odborníci a partneři mohou předávat důležité informace a řešit či konzultovat aktuální problémy. Skupina se schází minimálně 1krát za půl roku.

Získaná data mohou být využita při přípravě jednotlivých opatření zaměřených na předškolní vzdělávání a zlepšení systému včasné péče ve Vsetíně, ale též při přípravě projektových žádostí.

Akce pro zavedení

Zorganizovat setkání u kulatého stolu a na něm dojít k závěrům v těchto oblastech:

1. Formulace definice pojmu „ohrožené dítě“ v kontextu integrace do hlavního vzdělávacího proudu a stanovení způsobů vyhledávání a monitorování ohrožených dětí, včetně určení rolí a zodpovědností jednotlivých partnerů.
2. Seznámení se systémem průběžného shromažďování, vyhodnocování a předávání informací mezi partnery o „ohrožených dětech“, výsledcích zápisů do prvních tříd ZŠ.
3. Rozvoj multidisciplinární spolupráce zaměřené na podporu „ohrožených“ dětí a včasné předávání informací mezi zainteresovanými institucemi a osobami, diskuse, konsensus na způsobech řešení, rozdělení úkolů, kompetencí apod.

Priorita, termíny, harmonogram

Vytvořit pravidelná setkávání meziresortní skupiny odborníků (zástupci OSPODu, OŠaKu, dětských lékařů, terénních pracovníků města (TSP), Charity Vsetín, Azylového domu pro ženy a matky s dětmi a ředitelé MŠ a ZŠ), kde si partneři mohou předávat důležité informace a řešit či konzultovat aktuální problémy.

Data, které nás nejvíce zajímají:

- Kolik dětí v předškolním věku ve městě Vsetín nenavštěvuje žádnou institucionalizovanou formu předškolního vzdělávání?
- Kolik dětí a které nenavštěvují před zahájením povinné školní docházky žádnou institucionalizovanou formu předškolního vzdělávání?
- Kolik dětí a které se nedostavily k zápisům na ZŠ?
- Kolik dětí a které dostaly odklad povinné školní docházky?

Setkávání multidisciplinární pracovní skupiny min. 1× za půl roku a dle aktuálních témat k řešení.

Setkání probíhají, první setkání se uskutečnilo v září 2014.

Spolupráce s rodiči a dětmi

Předškolní vzdělávání je jedním z hlavních předpokladů pro úspěšné zvládnutí především počátečních fází primárního vzdělávání, zejména pak u dětí ohrožených školním neúspěchem. Právě péči o tyto děti na poli předškolního vzdělávání můžeme ve Vsetíně ještě zlepšovat. Ačkoli zde existují kromě MŠ také další alternativy (např. přípravná třída při MŠ a ZŠ Turkmenská, předškolní klub Diakonie), desítky dětí předškolního věku ze sociálně znevýhodněného prostředí do žádného předškolního zařízení nedochází. A to i přesto, že kapacity MŠ jsou dostatečné. Je proto důležité se touto oblastí zabývat a zaměřit se hlavně na motivaci a podporu rodin v oblasti předškolního vzdělávání.

Potřeby

1. Jednou z nejdůležitějších potřeb je navrhnutí, příprava a realizace takových aktivit, které budou systémově motivovat a podporovat rodiny v oblasti předškolního vzdělávání (především pak rodiny, v nichž by děti mohly být ohroženy školním neúspěchem).
2. Je potřeba vybudovat systém adaptačních nástrojů, které pomáhají rodičům ve Vsetíně překonávat počáteční obtíže spojené s nástupem jejich dětí do MŠ.
3. Analyzovat potřeby ohrožených dětí a pomáhat vytvářet fungující síť podpůrných a odborných služeb zaměřených na práci s ohroženými dětmi a jejich rodinami, ale také služeb podporujících samotné pedagogy a vedení MŠ.
4. Zefektivnit systém podpory pro děti s odkladem školní docházky.

Současný stav

Existuje skupina dětí, které nenavštěvují žádnou formu předškolního vzdělávání, a to ani v posledním roce před zahájením školní docházky. Některé rodiny, z nichž tyto děti pocházejí, spolupracují se SAS, tyto služby však v plném rozsahu nemohou nahradit docházku do MŠ. Některé ze sociálně znevýhodněných dětí navštěvují předškolní klub Diakonie Vsetín. Ani ten v plném rozsahu neposkytuje rozvoj dítěte odpovídající běžné MŠ.

Hlavní bariéry bránící docházce dětí z těchto rodin do MŠ: pasivita rodičů, nezájem rodičů o vzdělávání dětí v hlavním vzdělávacím proudu, vzdělání často není prioritou, špatná ekonomická situace rodin, rodiče se dostatečně neorientují nebo neznají problematiku předškolního vzdělávání (jak probíhají zápisy, platby apod.), krizové stavy rodin – jeden z rodičů ve výkonu trestu, děti v náhradní péči, nedostatečná spolupráce se stávajícími institucemi, problémy s dopravou dětí do MŠ, negativní zkušenosti některých MŠ plynoucích z docházky „romských“ dětí, obavy, aby nevznikla „romská školka“.

Cílový stav

Realizace opatření posílí včasné předávání informací rodinám týkající se docházky dětí do MŠ, zvýší počet dětí ohrožených školním neúspěchem navštěvujících MŠ, zvláštní pozornost bude věnována zejména dětem mířícím v daném roce k zápisům do prvních tříd a dětem s odkladem školní docházky. Rovněž bude podpořen proces adaptace dětí na prostředí MŠ a posílena spolupráce MŠ s NNO zaměřená na prevenci problémů spojených s docházkou výše charakterizovaných dětí do MŠ.

Rodiny, jejichž děti jsou ohroženy problémy při integraci do hlavního vzdělávacího proudu, získají včas potřebné informace, budou znát svá práva i povinnosti. Zvýší se počet dětí z těchto rodin, které navštěvují nějakou formu předškolního vzdělávání.

Sníží se počet dětí, které v posledním roce před zahájením povinné školní docházky nenavštěvují žádnou formu předškolního vzdělávání.

Posílí se spolupráce MŠ s NNO v oblasti adaptace dětí do prostředí MŠ – zvýší se důvěra dětí i rodičů k MŠ. Posílí se spolupráce MŠ se SAS, která povede k prevenci vzniku či gradace problémů plynoucích z docházky dětí ze sociálně znevýhodněných rodin do MŠ.

MŠ mohou ve větší míře čerpat podporu dalších odborníků a služeb.

Systém podpory pro děti s odkladem školní docházky funguje efektivněji.

Akce pro zavedení

1. V rámci kulatého stolu se budou hledat řešení konkrétních situací.
2. Vyjednávání: Na úrovni rozhodovatelů existuje shoda o posílení intervence směrem k rodičům, o umožnění adaptačních aktivit, aktivně se pracuje s daty, plánují se a zajišťují kapacity podpůrných služeb.

Priorita, termíny, harmonogram

Vyjednávání s rozhodovateli a dalšími aktéry, písemné návrhy opatření do září 2015, pilotní fáze směřuje k zápisům pro školní rok 2016/2017. Následuje vyhodnocení, zapracování připomínek a následná pravidelná realizace.

Zvýšení informační aktivity směrem k rodičům

Cíle činnosti

Cílem je realizace informačních aktivit zaměřených na rodiče, které povedou k jejich větší orientaci v systému předškolního vzdělávání a zároveň i k jejich větší motivaci pro vzdělávání jejich dětí.

Rodiče budou informováni o:

1. zápisech do MŠ, termínech zápisů, co je potřeba k zápisu apod.
2. možnosti a podmínkách odpuštění „školkovného“
3. alternativních příležitostech, jakými mohou být předškolní kluby, přípravné třídy apod.
4. specializovaných pedagogických pracovištích a konkrétních formách pomoci, kterou nabízejí
5. alternativních možnostech v rámci MŠ, např. docházka pouze dopoledne, hrazení stravného den předem apod.
6. dnech otevřených dveří v MŠ
7. možnosti využití pomoci ze strany SAS či v rámci činnosti OSPODu

Kroky k naplnění cíle

Příprava, realizace a koordinace aktivit zaměřených na zvyšování informovanosti rodičů v oblasti předškolního vzdělávání, na kterém se podílejí zástupci všech relevantních institucí.

Intervence k zajištění činnosti

Jednání s OŠaK a PPP o rozsahu, formě a termínu zaslání aktuálních informací poskytujícím sociální služby rodinám s dětmi.

Předávání „informačního balíčku“ rodinám – spolupráce OSPOD a SAS.

Posílení spolupráce SAS a předškolního klubu s MŠ – účast na dnech otevřených dveří či realizace individuálních návštěv v MŠ.

Zahájení činnosti

Činnost byla zahájena v prosinci 2014.

Harmonogram

- vyjednávání s jednotlivými aktéry – do září 2015
- realizace pilotní fáze – během zápisů pro školní rok 2016/2017
- následuje vyhodnocení, zapracování připomínek a následná pravidelná realizace

Za činnost zodpovídá	NNO
Na činnosti spolupracuje	NNO, PPP, TSP, OSPOD, MŠ, ZŠ, OŠaK
Počty osob, kterých se opatření týká	Toto opatření se týká všech sociálně znevýhodněných dětí v předškolním věku (3–6 let) ve městě Vsetín, které nenavštěvují žádnou institucionalizovanou formu předškolního vzdělávání. Kvalifikovaný odhad počtu těchto dětí je 45.
Předpokládaný rozpočet	Náklady na přípravu informačních materiálů pro rodiče.
Předpokládaná rizika	Nedostatečná personální a časová kapacita zúčastněných realizátorů.
Způsoby hodnocení efektivity	Zvýšení počtu ohrožených dětí v předškolních zařízeních.

Adaptační aktivity

Cíle činnosti

Cílem aktivity je vytvoření funkčního systému adaptačních nástrojů, které pomáhají dětem překonávat počáteční obtíže spojené s nástupem do MŠ. Jedná se o takové aktivity, které přiblíží rodičům a jejich dětem prostředí MŠ.

Mezi tyto aktivity patří:

1. adaptační dny dětí z předškolního klubu v MŠ (jejich podpora a rozšíření do všech MŠ)
2. doplnění o aktivity v MŠ, jichž by se s dětmi účastnili také rodiče, např. společné výlety, besedy, workshopy
3. dny otevřených dveří ve všech MŠ
4. podpora MŠ při získávání finančních prostředků na realizaci některých aktivit (viz karta potřeb a opatření č. 5 – Fundraising), podpora rodičů v průběhu docházky jejich dětí do MŠ, např. spolupráce se SAS, možnost docházet do MŠ pouze v dopoledních hodinách apod.

Kroky k naplnění cíle

1. Ve spolupráci se zástupci jednotlivých institucí zpracovat materiál s popisem jednotlivých adaptačních nástrojů.
2. Jednání s vedením města ohledně podpory jednotlivých nástrojů.
3. Vlastní realizace adaptačních aktivit.

Intervence k zajištění činnosti

1. zahájení jednání s jednou až dvěma MŠ o adaptačních dnech
2. spolupráce na tvorbě metodiky adaptačních dnů
3. pilotní testování
4. nabídka metodiky ostatním MŠ

Zahájení činnosti

Činnost byla zahájena v prosinci 2014.

Zahájení činnosti

Vyjednávání s jednotlivými aktéry – do června 2015.

Realizace pilotní fáze – od června 2015.

Následuje vyhodnocení, zpracování připomínek a následná pravidelná realizace.

Za činnost odpovídá	NNO a MŠ
Na činnosti spolupracuje	NNO, OSPOD, MŠ, OŠaK, PPP
Počty osob, kterých se opatření týká	Ze začátku 10 dětí a pak postupné navyšování.
Předpokládaný rozpočet	Náklady spojené s realizací adaptačních dnů a dnů otevřených dveří.
Předpokládaná rizika	Nezájem ze strany MŠ, nedostatečné finanční zdroje MŠ, nezájem či nízká motivace rodin, finanční bariéra na straně rodin.
Způsoby hodnocení efektivity	Zvýšení počtu ohrožených dětí v předškolních zařízeních.

Zajištění podpůrných a odborných služeb pro MŠ

Cíle činnosti

Cílem je zajistit realizaci podpůrných a odborných služeb, které reagují na potřeby pedagogů a vedení MŠ v souvislosti se zvyšováním náročnosti jejich práce.

Mezi tyto aktivity lze zařadit např.:

1. zajištění asistentů pedagoga v MŠ (např. i pomocí praxí studentů studujících předškolní výchovu a vzdělávání)
2. zajištění odborných pedagogických pracovníků (psycholog, speciální pedagog) v MŠ
3. zajištění vzdělávání pedagogů v oblastech práce s dětmi se specifickými vzdělávacími potřebami, vzdělávání na téma komunikace s rodiči, rozvoje prosociálních dovedností, podpory dětí z jazykově odlišného prostředí, metoda Grunnlaget ad.
4. možnosti využití jiných (v současnosti neobvyklých) nástrojů, např. supervize, koučing, sdílení dobrých praxí, návštěvy jiných zařízení)
5. zvýšit informovanost MŠ o možné spolupráci se SAS při prevenci problémů i při jejich řešení

Kroky k naplnění cíle

Pro přípravu a realizaci podpůrných a odborných služeb je potřeba:

- zjistit potřeby pedagogů a vedení MŠ ve vztahu k práci s ohroženými dětmi
- jednání s vedením města zaměřené na seznámení s těmito potřebami a možnosti jejich realizace ve Vsetíně (zajištění spolupráce jednotlivých subjektů, financování aktivit apod.)
- podpořit realizaci jednotlivých aktivit, a to především v oblasti zajištění financí (podpora fundraisingu, financování z městského rozpočtu – viz karta potřeb a opatření č. 4 – Fundraising)

Intervence k zajištění činnosti

1. Sestavení informačních materiálů pro MŠ o možné spolupráci se SAS, o možnostech pomoci školám.
2. Mapování potřeb pedagogů MŠ, např. téma na bakalářskou nebo magisterskou závěrečnou práci – jednání s vysokými školami (VŠ).
3. Jednání o zjištěných potřebách se zřizovatelem.
4. Jednání s VŠ o možnostech praxích v MŠ.

Zahájení činnosti	Realizace většiny aktivit se bude odvíjet od termínu vyhlášení vhodných projektových výzev. Jednání se zřizovatelem a MŠ od června 2015.
Harmonogram	- vzdělávání pedagogických pracovníků – probíhá od ledna 2014 - zpracování a distribuce informačních materiálů pro MŠ o činnosti SAS – září 2015, následná spolupráce dle aktuálních potřeb MŠ - mapování potřeb pedagogů a vedení MŠ – od září 2015 - jednání se zřizovatelem a zajištění finančních prostředků na realizaci aktivit – červen 2015 a dále
Za činnost zodpovídá	NNO, MŠ, zřizovatel: město Vsetín
Na činnosti spolupracuje	NNO, MŠ, OŠaK, VŠ
Počty osob, kterých se opatření týká	Závisí na míře realizace opatření, může jít o jednotky nebo o stovky.
Předpokládaný rozpočet na činnost	Bude záležet na typu jednotlivých aktivit.
Předpokládaná rizika	Nedostatek financí, nedostatečné personální kapacity, nemožnost sehnat v regionu potřebné odborníky.
Způsoby hodnocení kvality/ efektivity	Množství realizovaných podpůrných opatření pro pedagogy MŠ.

Zvýšená podpora dětí s odkladem povinné školní docházky**Cíle činnosti**

Cílem opatření je podpora dětí s odkladem povinné školní docházky, které doposud žádné předškolní vzdělávání neabsolvovaly. Tyto děti by měly mít zajištěné předškolní vzdělávání, aby byly dobře připraveny k nástupu na ZŠ.

Kroky k naplnění cíle

1. Motivace rodičů k zajištění předškolního vzdělávání pro dítě s odkladem školní docházky.
2. Využití nástroje případových konferencí, na nichž by kromě doporučení předškolního vzdělávání mohla být rodičům nabídnuta spolupráce s NNO a dále hledání možností, jak zajistit nějakou formu předškolního vzdělávání, či přípravu na školní docházku (pomoc SAS, pomoc dobrovolníků, hledání jiných vhodných alternativ).

Intervence k zajištění činnosti

1. Jednání s OSPOD o realizaci případových konferencí.
2. Zachování stávající praxe: ponechání míst pro děti s odkladem povinné školní docházky v MŠ, možnost odpuštění „školkovného“ pro rodiny na hmotné nouzi.
3. Zapojení odborníků (asistenti, spec. pedagogové atd.) do problematiky.

Zahájení činnosti

V období zápisů pro školní rok 2016/2017

Harmonogram	Jednání s OSPOD o realizaci případových konferencí – do září 2015. Zajištění předškolního vzdělávání pro děti s odkladem povinné školní docházky pro školní rok 2016/2017.
Za činnost zodpovídá	NNO, MŠ, OSPOD, OŠaK
Na činnosti spolupracuje	NNO, OSPOD, MŠ, ZŠ, PPP, OŠaK, TSP
Počty osob, kterých se opatření týká	Kvalifikovaný odhad sociálně znevýhodněných dětí s odkladem povinné školní docházky je 10 dětí za rok.
Předpokládaný rozpočet	Jedná se především o nastavení spolupráce mezi jednotlivými subjekty, takže pokud nějaké náklady existují, tak pouze v rámci zajišťování některých podpůrných mechanismů (např. odpuštění školného či stravného, zajištění externích poradenských pracovníků).
Předpokládaná rizika	Nedostatečná personální kapacita OSPOD, nedostatečná kapacita MŠ.
Způsoby hodnocení efektivity	Zvýšení počtu dětí s odkladem povinné školní docházky, které docházejí do předškolního zařízení.

Dodatečné vzdělávací příležitosti

Otázce předškolního vzdělávání dětí ohrožených školním neúspěchem musí být ve Vsetíně stále věnována pozornost. Kapacita MŠ zřizovaných městem je téměř naplněna, ale přesto některé rodiny mají potřebu využívat alternativní zařízení a možnosti. I nadále zůstává určitá skupina dětí, které nenavštěvují žádná zařízení nabízející možnosti předškolní průpravy. Primárním cílem je umístit co nejvíce dětí (zejména pak dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí) do běžných MŠ. Pokud se toto nedaří, pak je cílem maximálně motivovat rodiče k tomu, aby děti navštěvovaly jinou formu skupinového předškolního vzdělávání. Tato karta shrnuje informace o dodatečných možnostech vzdělávání a nastiňuje způsob, jak s těmito možnostmi pracovat.

Potřeby

Aby děti úspěšně zvládly vzdělávací proces, potřebují systematické vzdělávání a komplexní rozvoj v předškolním věku, což umožňují zejména MŠ. Primární potřebou je tedy poskytnout vzdělávání v běžné MŠ co největšímu počtu dětí, především pak dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí či jinak ohroženým dětem. Vzhledem k téměř naplněné kapacitě MŠ zřizovaných městem Vsetín a zároveň existenci skupiny dětí, kterým se předškolního vzdělávání nedostává v žádné formě, je zapotřebí:

1. zmonitorovat počet a kapacitu zařízení nabízejících dodatečné možnosti předškolního vzdělávání
2. zajistit, aby se tato informace dostala k pracovníkům OSPOD, PPP, SAS apod., kteří mohou rodiče motivovat k tomu, aby dítě umístili alespoň do jiného zařízení poskytujícího předškolní vzdělávání
3. dále poskytovat rodinám a dětem podporu, aby dítě ve co největší míře využívalo vzdělávacích příležitostí a do zařízení pravidelně docházelo

Současný stav

Ve městě Vsetín v současné době fungují tato zařízení poskytující dodatečné možnosti předškolního vzdělávání:

1. Předškolní klub Školička (Zřizovatel: Diakonie ČCE – středisko Vsetín, okamžitá kapacita: 10 dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí. Kapacita je dlouhodobě naplněna. V rámci klubu probíhají i aktivity pro rodiče s dětmi.)
2. Přípravné třídy (Přípravná třída pro děti ze sociokulturně znevýhodněného prostředí při ZŠ a MŠ Turkmenská)
3. Sociální služba raná péče (Zřizovatel: Auxilium o.p.s., zaměřeno na děti se zdravotním postižením a jejich rodiny, kapacita: 20 rodin)
4. Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Diakonie Vsetín, Azylový dům pro ženy a matky s dětmi – terénní asistenční služba)
5. Doučování prvňáků/předškolních dětí (Diakonie Vsetín: vedle podpory při mimoškolním vzdělávání dětí nabízí i pomoc při přípravě dětí na zápis do ZŠ; Charita Vsetín – mimoškolní příprava Sidera – pomoc všem žákům ZŠ)
6. Doučování v rámci nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (Diakonie Vsetín, Charita Vsetín, Na cestě, z.s.: Centrum Archa)
7. Kluby pro rodiče s dětmi, rodinná centra (Rodinné a mateřské centrum Vsetín, o.s. – Sluníčko; aktivity církví: Klubáček, Majáček, Mamaklub Vsetín, Páteční klubko)
8. Středisko volného času ALCEDO Vsetín (Klub Jája, volnočasové aktivity pro předškolní děti)

Cílový stav

Ve městě Vsetín jsou zachovány všechny alternativní možnosti předškolního vzdělávání a jejich kapacita odpovídá potřebám rodin, tzn. každé předškolní dítě má možnost předškolního vzdělávání. Možnosti dodatečného předškolního vzdělávání jsou dobře známy relevantním aktérům (pedagogové/ředitelé MŠ a ZŠ, pracovníci PPP, OSPOD), kteří s nimi dále pracují (informují rodiče o možnostech) tak, aby se dětem potřebného vzdělání dostalo.

Akce pro zavedení

Vytvoření a distribuce přehledu alternativních možností předškolního vzdělávání všem relevantním aktérům. Předávání těchto informací rodičům dětí, které nevyužívají žádné formy předškolního vzdělávání, a motivace k využívání služeb některého z těchto zařízení.

Priorita, termíny, harmonogram

- mapování alternativních nabídek předškolního vzdělávání: červen – červenec 2015
- vytvoření a distribuce katalogu těchto nabídek: srpen 2015
- aktivní nabízení alternativních forem předškolního vzdělávání: od září 2015
- průběžně: aktualizovat přehled nabídek

Monitoring zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti

Cíle činnosti	Cílem tohoto opatření je vytvoření a průběžná aktualizace podrobného přehledu o dostupných nabídkách alternativního předškolního vzdělávání ve Vsetíně. Tento přehled obsahuje druh a popis nabízené služby, kapacitu, komu je služba určena, informace o ceně, kontaktní údaje.
Kroky k naplnění cíle	1. Zmapování všech poskytovatelů alternativního formálního i neformálního vzdělávání pro děti v předškolním věku. 2. Získání veškerých dat o nabízených programech. 3. Vytvoření a distribuce přehledového materiálu. 4. Průběžná aktualizace informací.
Intervence k zajištění činnosti	Veškeré intervence se dají rozlišit do tří kategorií: sběr dat, jejich zpracování a jejich předávání. Intervence směřují k posílení spolupráce mezi zainteresovanými subjekty. Důležitými fázemi jsou prvotní sběr dat a pak jejich průběžná aktualizace.
Zahájení činnosti	Červen 2015
Harmonogram	Červen–červenec 2015 sběr dat pro potřeby katalogu srpen 2015 vytvoření přehledu služeb a jeho předání zainteresovaným subjektům
Navrhována zodpovědnost	OŠaK
Na činnosti spolupracuje	Zařízení poskytující alternativní formy předškolního vzdělávání (viz Současný stav).
Počty osob, kterých se opatření týká	Toto opatření se týká zejména všech sociálně znevýhodněných dětí v předškolním věku (3–6 let) ve městě Vsetín, které nenavštěvují žádnou institucionalizovanou formu předškolního vzdělávání – kvalifikovaný odhad počtu těchto dětí je 45. Opatření má pozitivní dopad i na ostatní rodiny s dětmi v předškolním věku.

**Předpokládaný
rozpočet**

Všechny zainteresované subjekty budou činnost vykonávat v rámci vlastní běžné činnosti. Případné náklady mohou vzniknout v souvislosti s tvorbou katalogu.

**Předpokládaná
rizika**

Neochota zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací příležitosti spolupracovat nebo nedostatečná kapacita ke spolupráci a aktualizaci informací.

**Způsoby
hodnocení
efektivity**

Sníží se počet dětí, které nenavštěvují žádnou formu předškolního vzdělávání.

Zvýší se počet sociálně znevýhodněných dětí využívajících zařízení nabízející dodatečné vzdělávací příležitosti.

Předávání relevantních informací o možnostech dalšího vzdělávání dětí předškolního věku

Cíle činnosti

Cílem je zajistit kvalitní informovanost rodičů dětí ohrožených školním neúspěchem o veškerých vzdělávacích možnostech pro předškolní děti. Rodiče budou mít dostatek informací, aby pro děti mohli vybrat a zajistit vhodnou formu předškolního vzdělávání. Dodatečné vzdělávací příležitosti by ve městě měly být k dispozici, je však potřeba nejprve vyzkoušet všechny možnosti pro umístění dětí do běžných MŠ.

Kroky k naplnění cíle

- zpracování monitoringu zařízení poskytujících dodatečné vzdělávací možnosti v oblasti předškolního vzdělávání (viz předešlé opatření) – v případě potřeby rozšíření těchto kapacit
- vytvoření funkčního systému předávání informací rodinám (např. při zápisech do MŠ či ZŠ, pracovníky OSPOD, využití webu, NNO)
- pomoc rodinám s výběrem vhodného zařízení (mohou dělat např. pracovníci OSPOD, pracovníci NNO – služba SAS apod.)

Intervence k zajištění činnosti

Organizace, které spolupracují s rodinami s dětmi v předškolním věku, pravidelně předávají informace o dodatečných vzdělávacích aktivitách. Zaměřují se zejména na děti a rodiny, kde je vyšší pravděpodobnost vzniku hendikepů v oblasti vzdělání a na děti přímo předškolního věku. Rodiče takovýchto dětí jsou motivováni k využití těchto možností.

Zahájení činnosti

Září 2015

Harmonogram

Od vzniku přehledu dodatečných vzdělávacích příležitostí jsou ze strany zainteresovaných subjektů služby nabízeny a realizovány. Nabídka služeb je pravidelně revidována. A revize se promítne do nabídky služeb.

Za činnost zodpovídá

Organizace předávající informace o dodatečných vzdělávacích příležitostech.

Na činnosti spolupracuje	Zařízení poskytující alternativní formy předškolního vzdělávání (viz Současný stav), pracovníci OSPOD, PPP, učitelé v MŠ, ZŠ.
Počty osob, kterých se opatření týká	Toto opatření se dotkne všech sociálně znevýhodněných dětí v předškolním věku (3–6 let) ve městě Vsetín, zejména těch, které nenavštěvují žádnou institucionalizovanou formu předškolního vzdělávání. Kvalifikovaný odhad počtu těchto dětí je 45.
Předpokládaný rozpočet	Zainteresané organizace budou činnost vykonávat v rámci své standardní činnosti, proto nepředpokládáme žádné zvýšené náklady.
Předpokládaná rizika	Změny ve financování služeb – redukce stávající nabídky, nedostatečné kapacity služeb pro předávání a aktualizaci informací.
Způsoby hodnocení efektivity	Existuje průběžně aktualizovaná nabídka dodatečných vzdělávacích možností.

Fundraising a projektové poradenství

V programovacím období na roky 2014 – 2020 budou příležitosti pro získání financí na dodatečné vzdělávací podpory jak na úrovni měst, tak vzdělávacího systému jako celku. Jedna z prioritních os operačního programu Evropského sociálního fondu se zaměřuje na rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání. Investiční priorita 3.1 je Boj proti všem formám diskriminace a prosazování rovných příležitostí, příkladem podporovaných aktivit je tvorba místních plánů pro rozvoj vzdělávání, vzdělávání pedagogických pracovníků v přístupu k dětem a žákům se specifickými vzdělávacími potřebami, vyrovnávající a podpůrná opatření (např. asistenti pedagoga), školní poradny, programy prevence školní neúspěšnosti a nedokončování docházky.

V prioritě 3.2 jde o Prevenci předčasného ukončování školní docházky, podpora rovného přístupu ke kvalitním programům předškolního rozvoje, k primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, podpora formálního a rovněž neformálního vzdělávání. Příkladem podporovaných aktivit může být inkluzivní vzdělávání na MŠ, zvyšování kvality předškolního vzdělávání, rozvoj základních gramotností a klíčových kompetencí, odpovídající vzdělávání pedagogických pracovníků. Finanční prostředky jde i mimo operační programy získávat z veřejných zdrojů (např. nadační fondy, ministerstva, krajské výzvy, Rada vlády pro záležitosti romské menšiny). Pokud budou mít města dostatečné kapacity a přípravu, mohou výrazně zlepšit vzdělávací příležitosti pro děti v městě Vsetín. Naše opatření řeší právě kapacity a předběžnou přípravu na tyto nové finanční příležitosti.

Potřeby

Posílení kapacit zřizovatele při fundraisingu škol

Současný stav

Ve městě Vsetín se zvyšuje počet dětí se specifickými vzdělávacími potřebami, školy se často potýkají s různými výchovnými problémy žáků. Často nemají dostatek finančních prostředků na to, aby mohly realizovat opatření, která by mohla tyto problémy řešit (např. školního psychologa dosud zaměstnávaly z projektových prostředků pouze ZŠ Integra a ZŠ Luh).

Pro předávání informací o nových finančních příležitostech jsou využívány porady vsetínských ředitelů MŠ a ZŠ, spolu se střediskem volného času Alcedo, které pořádá OŠaK. Porady se konají 3× ročně: na počátku kalendářního roku k otázce rozpočtů, před zahájením školního roku a na konci kalendářního roku. Operativně se scházejí ředitelky MŠ nebo ZŠ (např. k tématu zápisů do jednotlivých druhů škol či jiných aktuálních problémů), 1× ročně se koná společná porada ředitelů všech MŠ, ZŠ, Alceda a základní umělecké školy (ZUŠ) Karolinka v rámci působnosti obce III. stupně, na organizaci této porady se spolupodílí krajský úřad.

Město Vsetín je zakladatelem Agentury pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s., která zajišťuje zpracování projektů a žádostí o dotaci ze všech dostupných domácích i zahraničních zdrojů včetně strukturálních fondů EU. Rovněž zajišťuje koordinaci a administraci dalších projektů, jejichž nositelem je město Vsetín (<http://www.aerv.cz/?sekce=o-nas&text=napln-cinnosti>). Přesto si mimorozpočtové prostředky každá škola získává samostatně, což je pro ně velmi náročné. Zřizovatel se podílí na uhrazení projektem požadované finanční spoluúčasti.

Cílový stav

Je vytvořen systém podpory škol tak, aby školy mohly v maximální možné míře realizovat proces inkluze dětí do hlavního vzdělávacího proudu.

Je vytvořen systém podpory školám pro získávání finančních prostředků z dalších zdrojů (ministerstva, nadace, fondy EU...) a administraci projektů na financování škol. Ve městě Vsetín existují na relevantních odborech dostatečné personální a odborné kapacity zaměřené na fundraising „měkkých projektů“ pro oblast vzdělávání a pro koordinaci a podpory při vyhledávání, přípravě a realizaci projektových výzev.

ZŠ a MŠ prohlubují své znalosti a zkušenosti při získávání finančních zdrojů z operačních programů, vědí jak tyto projekty řídit a administrovat a mají k tomu určené projektové týmy.

Akce pro zavedení

Zahájení debaty s vedením města nad možností vzniku pracovní pozice fundraisera „měkkých projektů“.

Zpracování analýzy zaměřené na zmapování zkušeností škol (MŠ a ZŠ) s přípravou a realizací projektů a jejich potřeb v této oblasti.

Priorita, termíny, harmonogram

1. Existence fundraisera/koordinátora „měkkých projektů“ – lze předpokládat až začátkem nového programovacího období na roky 2015–2020.
2. Tvorba, aktualizace a distribuce fundraisingového kalendáře pro školy – od září 2015 a poté průběžně.
3. Vzdělávání pro vedení škol a další pracovníky škol v oblasti fundraisingu, představení projektových výzev a možností – od září 2015 a poté průběžně.

Projektové poradenství pro MŠ a ZŠ ve Vsetíně, zřízení pozice fundraiser na MěÚ Vsetín

Cíle činnosti	Hlavním cílem je posílení role zřizovatele při fundraisingu MŠ a ZŠ. Dílčím cílem je vytvoření školních projektových týmů a prohloubení znalostí a zkušeností pracovníků škol při získávání finančních zdrojů z operačních programů a z dalších veřejných zdrojů.
Kroky k naplnění cíle	1. Zajištění dostatečných odborných a personálních kapacit u zřizovatele, jež se budou věnovat fundraisingu „měkkých projektů“. 2. Vytvoření fundraisingového kalendáře pro školy. 3. Zajištění vzdělávání v oblasti fundraisingu pro vedení MŠ a ZŠ. 4. Posílení a vznik projektových týmů na školách.
Intervence k zajištění činnosti	Jednání s vedením města o přínosu, který bude fundraiser/koordinátor měkkých projektů pro město a jeho občany mít a o možnostech vytvoření této pozice.
Zahájení činnosti	Září 2015
Harmonogram	Všechny aktivity budou realizovány od září 2015.
Navrhována zodpovědnost	OŠaK,/Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o.p.s./NNO
Na činnosti spolupracuje	MŠ, ZŠ, NNO
Počty osob, kterých se opatření týká	Žáci MŠ a ZŠ obce s rozšířenou působností a jejich rodiče, vedení i pedagogové.

Předpokládaný rozpočet	Mzda na 1 plný úvazek pro pracovní pozici fundraisera.
Předpokládaná rizika	Nedostatečná personální a finanční kapacita MěÚ Vsetín.
Způsoby hodnocení efektivity	1. navýšení počtu podaných a realizovaných projektových žádostí 2. pravidelné mapování potřeb MŠ a ZŠ 3. rozšíření nabídky v oblasti vzdělávání ve Vsetíně

Člověk v tísni, o. p. s.
www.clovekvtisni.cz

Cheiron T, o. p. s.
www.cheiront.cz

Diakonie Českobratrské církve evangelické,
středisko Vsetín
www.diakonievsetin.cz

OBLASTNÍ CHARITA
JIHLAVA

Diecézní charita Brno –
Oblastní charita Jihlava
www.jihlava.charita.cz

SPOLEČNOST
tady a teď
Společnost Tady a teď, o. p. s.
www.tadyated.org

IQ Roma servis, o. p. s.
www.iqrs.cz

Amalthea, o. s.
www.amalthea.pardubice.cz

Občanské sdružení Salingor
www.salingor.cz

Sdružení sociálních asistentů Ostrava, o. s.
www.socialniasistence.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt CZ.1.07/1.2.00/43.0007 „Pojďte do školky!“ je spolufinancován
Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.